

Spodní terasa je vyvinuta (zachována ?) jen výjimečně. Štěrky mladopleistocennho stáří bývají překryty náplavovými sedimenty přímo v nivě současných toků.

Ostatní kvartérní sedimenty

Svahové hlíny, písčité, případně kamenité, pokrývají nižší části některých svahů. Jejich mocnost velmi zřídka dosáhne 2 m, rozšíření je podstatně menší, než se vyznačuje na starších geologických mapách.

Holocenní splachy a aluvia vyplňují převážnou část současných údolí. Domnívám se, že ve větších nadmořských výškách jsou pod holocenními sedimenty v širších nivách ukryty sedimenty starší (pleistocenní).

Antropogenní sedimenty jsou vzhledem k měřítku mapy bezvýznamné.

Český geologický ústav, Malostranské nám. 19, 118 21 Praha 1

SHRNUTÍ FYTOPALEONTOLOGICKÝCH NÁLEZŮ NA VÝZNAMNĚJŠÍCH LOKALITÁCH PERMOKARBONU BOSKOVICKÉ BRÁZDY

A REVIEW OF PHYTOPALEONTOLOGICAL FINDINGS AT THE MOST SIGNIFICANT PERMO-CARBONIFEROUS SITES OF THE BOSKOVICE FURROW

Ivana Hykyšová-Šolcová

Phytopaleontology, Boskovice Furrow, Permian, Carboniferous

Paleokvětenou permokarbonu boskovické brázdy se v minulosti zabývalo mnoho autorů. Mezi nimi zaujímá významné místo J. Augusta, který kromě drobných zpráv publikoval i obsáhlější přehledné články, v nichž shrnoval výsledky paleontologických výzkumů svých i ostatních autorů za určité období. Publikace tohoto druhu končí v 50. letech.

Kromě prací J. Augusty existuje však i mnoho dalších drobných článků z pozdějších let. V nich jsou významné údaje doplňující seznam stávajících rodů a druhů na starých i novějších lokalitách. Vzhledem k tomuto skutečnostení jsem považovala za vhodné shrnout většinu dosud známých publikací o paleoflóře permokarbonu boskovické brázdy.

Výsledkem je přehledná, i když poněkud obsáhlější rukopisná práce, která podává přehled všech významných lokalit, jako např. lom "na Skalkách" u Bačova, lokalita za pilou dolu Antonín ve Zbýšově u Brna, údolí říčky Rokytné u Moravského Krumlova, "Rybíčková skála" pod Konvízem a mnoho dalších. U každé lokality je přiložena mapa dané oblasti, seznam nalezených rostlinných rodů a druhů a použitá literatura. Všechny získané údaje o paleoflóře boskovické brázdy lze statisticky vyhodnotit. Nejjednodušší je druhové spektrum jednotlivých rostlinných taxonů a frekvence výskytu nejčastěji se objevujícího druhu na daných lokalitách. Uvedené společenstvo tvoří stratigraficky významné druhy nebo druhy typické pro většinu lokalit. Z tabulky č. 1 je zřejmé, že společenstvo celkově vykazuje spodnopermský charakter.

Tab. č. 1: Frekvence výskytu vybraných rostlinných rodů na daných lokalitách a četnost jejich druhového rozrůznění

rod	druh	počet druhů	nejčastější druh	počet lokalit
Annularia	longifolia sphenophylloides spicata stellata	4	Annularia stellata	20
Calamites	gigas infractus Suckovii leioderma	4	Calamites gigas	8
Callipteris	Bergeroni conferta curretiensis flabellifera Gothani Jutieri lyratifolia Naumannii Nicklesi polymorpha Purkyněi Scheibei Woldřichi zbysovensis	14	Callipteris conferta Callipteris Naumannii	26
Cordaites	borassifolius Ottonis palmaeformis principalis Roesslerianus	5	Cordaites principalis Cordaites palmaeformis	11 10
Gomphostrobus	bifidus	1	Gomphostrobusbifidus	18
Odontopteris	minor obtusa Schlotheimii subcrenulata	4	Odontopteris subcrenulata	16
Pecopteris	alpina arborescens Candoleana cyathea densifolia feminaeformis permica pinatifida polymorpha polypodioides sulzensis unitus	12	Pecopteris arborescens	18
Taeniopteris	abnormis jejunata multinervis	3	Taeniopteris multinervis	8
Walchia	filiciformis linearifolia piniformis speciosa	4	Walchia piniformis Walchia filiciformis	31 21

Vyhodnoceno z 41 lokalit.

V některých fytopaleontologických publikacích jsou také zmínky o zoopaleontologických nálezech. Tyto jsou v práci rovněž uvedeny, ale mají pouze okrajový význam.

Práce je určena pro rychlou orientaci v údajích o fytopaleontologických nálezech od nejstarších dat k nejmladším a shrnuje většinu literatury o boskovické brázdě. Všem zájemcům je k dispozici v knihovně katedry geologie a paleontologie Masarykovy university v Brně.

Katedra paleontologie a geologie PřF MU, Kotlářská 2, 611 37 Brno

ZIRKONOVÁ TYPOLOGIE GRANITOIDŮ MOLDANUBICKÉHO BATOLITU

ZIRCON TYPOLOGY OF GRANITOIDS FROM THE MOLDANUBIAN BATHOLITH

Jakub Jałovec¹ - Milan Klečka² - Dobroslav Matějka¹

Zircon typology, Granitoids, Moldanubian Batholith

Během komplexního studia moldanubického batolitu (MB), prováděného v rámci grantu AV ČR 313 14, byla pro hlavní typy granitoidů jižní části centrálního masivu MB provedena typologická klasifikace zirkonových populací podle Pupina (1980, 1985 a 1988).

Pro granitoidy české části MB nebyl takto zaměřený výzkum zatím systematicky prováděn. Pouze na několika vzorcích granitů z oblasti Novohradských hor provedla zirkonovou typologii Kodymová (1984), výsledky však nebyly publikovány. Naproti tomu v rakouské části MB byla věnována studiu zirkonové typologie značná pozornost. Většina těchto typologických prací se však týká pouze granitoidů typu Weinsberg, Freistadt a Karlstift (Finger - Haunschmid 1988, Finger 1989a, b, Finger et al. 1991, Schermaier et al. 1992).

Námi prováděný výzkum zirkonových populací byl proto zaměřen na různé variety granitů typu Eisgarn (Číměř a Landštejn), nově definované typy granitoidů: typ Ševětínský (Matějka 1991), typ Lásenice (Klečka - Matějka 1992) a typ Homolka (Lochman a kol. 1991, Klečka a kol. 1992, Klečka - Šrein 1992), kyselé žilné subvulkanity (Klečka 1984, Klečka - Vaňková 1988), křemenné diority a žilné horniny (granodioritový porfyr, mikrodiorit a lamprophyry). Celkem bylo v české části MB odebráno 11 velkoobjemových vzorků (30-50 kg) pro mineralogický a geochronologický výzkum. Z těchto vzorků byly kromě jiného vyseparovány i akcesorické zirkony. Pro typologické studium bylo z každého vzorku ručně pod binokulární lupou vybráno asi 100 zrn z frakce 0,125-0,250 mm. Vlastní studium morfologie zirkonových krystalů bylo prováděno na elektronovém rastrovacím mikroskopu Tesla BS-300 (Geologický ústav SAV, Bratislava) a Tesla BS-340 (Národní museum, Praha). Výsledky měření pak byly statisticky zpracovány a pro zirkonovou populaci každého vzorku vypočítány: četnost jednotlivých typů a subtypů, těžiště (mean point) a typologický evoluční trend (T.E.T.) dané populace.

Výsledky studia zirkonových populací z granitoidů MB je možno shrnout do několika bodů:

1. naprostá většina granitoidů MB je podle klasifikace Pupina (1980, 1985 a 1988) krutálního původu. Pouze křemenné diority, granodiority typu Freistadt, žilné mikrodiority a lamproidy odpovídají tzv. hybridním granitoidům (tj. horninám smíšeného krustálního a plášťového původu). Těžiště zirkonových populací (mean points) granodioritu typu Weinsberg leží většinou na hranici mezi krustálními a hybridními granitoidy.

2. Zirkonové populace peraluminických granitů typu Eisgarn tvoří poměrně malé homogenní pole, rozdely mezi jednotlivými varietami (Číměř a Landštejn) nebyly zjištěny.

3. Těžiště zirkonových populací granodioritu typu Ševětínský se mírně liší od granitů typu Eisgarn hlavně vyššími hodnotami indexu I.A (což indikuje zvýšenou alkalinitu magmatického prostředí) a mírně zvýšenou hodnotou indexu I.T (což značí vyšší teploty krystalizace zirkonů).

4. Hlavní těžiště zirkonových populací granitů typu Lásenice je sice identické s granity typu Eisgarn, ale frekvenční distribuce zirkonových typů a subtypů je značně široká. V typologickém diagramu byla identifikována dvě maxima - což odpovídá přítomnosti dvou generací zirkonu. Méně zastoupená populace čirých izometrických zrn pravděpodobně představuje rekrytalované zirkony z asimilovaných okolních migmatitizovaných pararul a migmatitů. Této možnosti nasvědčuje i nepravidelný a nerovnoměrný vývin krystalových tvarů, indikující krystalizaci v rychle tuhnoucím prostředí.

5. Těžiště zirkonových populací kyselých žilných subvulkanitů (selzitických mikrogranitů a felzitických žulových porfyrů) a extrémně diferencovaného muskovitického granitu s topazem (typ Homolka) leží v poli krustálních granitů S-typu. Tím se nepotvrdila jedna z uvažovaných alternativ, odvozených na základě geologické pozice a některých rysů